STAATSCOURANT

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Nr. 4401
19 februari
2015

# Richtlijn voor strafvordering sociale zekerheidsfraude

*Rechtskarakter: aanwijzing i.d.z.v. artikel 130, lid 4, Wet RO*
*Van: College van procureurs-generaal*
*Aan: hoofden van de OM-onderdelen*
*Registratienummer: 2015R032*
*Datum inwerkingtreding: 01-03-2015*
*Publicatie in Stcrt.:*
*Vervallen: richtlijn voor strafvordering sociale zekerheidsfraude (2012R020)*
*Relevante beleidsregels: aanwijzing sociale zekerheidsfraude (2012A022) aanwijzing kader voor strafvordering en OM-afdoeningen (2015A001)*
*Wettelijke bepalingen: o.a. artt. 225, 227a, 227b, 447c en 447d Sr;*
*strafbepalingen in de AKW, ANW, AOW, AWBZ, IOAW, IOAZ, WAO, WAJONG, WAZ, WIK, WW, TW en ZW;*
*alle strafbare feiten m.b.t. overtredingen van de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen;*
*alle strafbare feiten met betrekking tot sociale uitkeringen / toeslagen, waarop in beginsel de bestuurlijke boete van toepassing kan zijn.*
*Bijlage(n): 1*

## ACHTERGROND

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving in werking getreden. Naar aanleiding van deze wet is het schadebedrag dat de grens vormt tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving naar € 50.000,– verhoogd, zodat sociale zekerheidsfraude in meer gevallen bestuursrechtelijk gehandhaafd kan worden. Deze wijziging en de aanscherping van de totale handhaving, die met de invoering van de wet beoogd wordt, zijn in deze richtlijn overgenomen en/of vertaald naar aansluitende strafrechtelijke vervolging.

## BESCHRIJVING

In deze richtlijn is als uitgangspunt genomen het brutobedrag dat ten onrechte ten laste van uitvoerende instanties is gekomen. Dit brutobedrag wordt ‘nadeel’ genoemd en is uitgesplitst over twee categorieën, te weten:

- Categorie 1-zaken inhoudende een nadeel tot en met € 50.000,–, welke zaken in beginsel bestuursrechtelijk gehandhaafd worden, en
- Categorie II-zaken inhoudende een nadeel boven de € 50.000,–, welke zaken in beginsel strafrechtelijk gehandhaafd worden.

Voor deze twee categorieën is in de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude bepaald of en zo ja, onder welke voorwaarden een strafrechtelijke reactie moet volgen.

### *Categorie I – zaken: een nadeel tot en met € 50.000,–*

*Uitgangspunten:*

- **Geen strafrechtelijke vervolging, tenzij:**
  – strafrechtelijke dwangmiddelen zijn toegepast voor 1 januari 2013, dan wel de fraude niet te bewijzen is zonder toepassing van strafrechtelijke dwangmiddelen. De officier van justitie beslist in beide gevallen of overgegaan dient te worden tot (verdere) strafrechtelijke vervolging, dan wel of de zaak alsnog bestuursrechtelijk kan worden afgedaan;
  – de sociale zekerheidsfraude gepaard is gegaan met andere strafbare feiten
  – de status van de verdachte en/of diens voorbeeldfunctie, daartoe aanleiding geeft;
  – tweede of meerdere herhaling van overtredingen binnen een bepaalde periode (5 jaar) (de eerste
  – herhaling wordt bestuursrechtelijk afgedaan) zich heeft voorgedaan;
  – geen mogelijkheid bestaat tot het opleggen van, dan wel het effecturen van een bestuursrechtelijke
  – maatregel of boete
  – de fraude is gepleegd met medewerking of medeweten van ambtena(a)r(en) van de uitkerende
  – instantie;

– de fraude is gepleegd in georganiseerd verband door meer dan twee personen[1].

### *Categorie II – zaken: een nadeel van meer dan € 50.000,–*

In zaken van deze categorie wordt in beginsel steeds de oplegging van een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf gevorderd in verband met de verhouding tot de hoge (bestuursrechtelijke) boetes die voor categorie I zaken worden opgelegd.

Slechts in uitzonderingsgevallen kan een taakstraf, een combinatie van gevangenisstraf en taakstraf en/of elektronisch toezicht gevorderd worden. De officier van justitie behoudt uiteraard de mogelijkheid om werkstraffen te vorderen, naast al dan niet een (onvoorwaardelijke) vrijheidsstraf en/of elektronisch toezicht.

Tot de mogelijkheden blijft behoren het opleggen van een boete bij een strafbeschikking of als strafeis op de terechtzitting. Uitgangspunt daarbij is, dat 100% van het schadebedrag als boete wordt opgelegd of gevorderd. In de categorie I zaken wordt door het bestuur 100% van het schadebedrag als boete opgelegd. Wanneer een zaak in het strafrecht met een boete bestraft zou moeten worden, behoort daarom hetzelfde uitgangspunt te gelden.

Het maximum van de op te leggen boetes is weergegeven in artikel 23, lid 4 Wetboek van Strafrecht. Deze maxima worden regelmatig aangepast en er kan dus op het te vervolgen strafbare feit – afhankelijk van de pleegperiode – een lager maximum van toepassing zijn dan in het laatste wetsartikel wordt genoemd.
Voorts is natuurlijk het te vervolgen strafbare feit zelf het uitgangspunt voor de op te leggen boete. Zo zijn voor overtredingen van de artikel 227a en 227b Wetboek van Strafrecht boetes tot de vijfde categorie mogelijk, maar voor de overtredingen van de artikelen 447c en 447d (geen opzet) boetes tot de derde categorie of maximaal zes maanden hechtenis en/of in plaats daarvan taakstraf. Indien een vervolging plaatsvindt op één van deze laatstgenoemde artikelen, wordt aanbevolen alleen een taakstraf op te leggen of ter zitting taakstraf of hechtenis te vorderen.

In de onderstaande tabel is uitgegaan van de misdrijven die volgens de wet met een maximale straf van een geldboete van de vijfde categorie, bedreigd worden. Daarom wordt geadviseerd om uitsluitend onvoorwaardelijke gevangenisstraffen of taakstraffen te eisen.
Indien voor de overtredingen van b.v. artikel 447c en/of 447d Wetboek van Strafrecht een strafbeschikking wordt uitgevaardigd, dan wel deze feiten ten laste worden gelegd, dient een straf opgelegd, dan wel gevorderd te worden, die krachtens de bepaalde wetsartikelen is toegestaan. Ingeval van genoemde overtredingen is dat een boete tot het maximum van de derde categorie of een onvoorwaardelijke hechtenisstraf van ten hoogste zes maanden.

De duur van de te vorderen (hechtenis)gevangenisstraf of taakstraf of periode van elektronisch toezicht[2] hangt samen met de omvang van het nadeel, zoals uitgewerkt in de als bijlage opgenomen tabel.

In geval van recidive binnen vijf jaar na de vorige veroordeling of transactie voor een soortgelijk feit dient de te vorderen straf met 50% verhoogd te worden. Bij meermalen recidive is de verhoging 100% en wordt er gedagvaard.

De bovengrens voor een taakstraf in een OM-strafbeschikking ligt op 180 uur, de bovengrens voor een door de rechter opgelegde taakstraf op 240 uur.

[1] Zie verder de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude
[2] Als vervanging voor een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf conform de Aanwijzing elektronisch toezicht.

## BIJLAGE

**Tabel**

| Nadeel (ondergrens) in € | Strafbeschikking[1] | Dagvaarding/eis ter zitting |
|---|---|---|
| 10.000 | TS 110 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 12.000 | TS 120 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 15.000 | TS 130 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 18.000 | TS 140 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 21.000 | TS 150 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 24.000 | TS 160 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 27.000 | TS 170 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 30.000 | TS 180 uur of<br>GB 100% schadebedrag | Idem |
| 35.000 | GB 100% schadebedrag | TS 190 uur of GS 13 weken of<br>een combinatie van TS en GS |
| 40.000 | GB 100% schadebedrag | TS 200 uur of GS 14 weken of<br>een combinatie van TS en GS |
| 45.000 | GB 100% schadebedrag | TS 220 uur of GS 15 weken of<br>een combinatie van TS en GS |
| 50.000 | GB 100% schadebedrag | TS 230 uur of GS 16 weken of<br>een combinatie van TS en GS |
| 55.000 | GB 100% schadebedrag | GS 17 weken |
| 60.000 | GB 100% schadebedrag | GS 4 maanden |
| 70.000 | GB 100% schadebedrag | GS 5 maanden |
| 80.000 | GB 100% schadebedrag tot maximaal<br>€ 78.000,-- | GS 6 maanden |
| 90.000 | | GS 7 maanden |
| 100.000 | | GS 8 maanden |
| 110.000 | | GS 9 maanden |
| 120.000 | | GS 10 maanden |
| 130.000 | | GS 11 maanden |
| 150.000 | | GS 12 maanden |
| 170.000 | | GS 13 maanden |
| 190.000 | | GS 14 maanden |
| 210.000 | | GS 15 maanden |
| **Bijzonderheden**<br>Strafverzwarend onder andere: | | |
| | | |
| Medeplegen<br>Recidive binnen 5 jaar<br>– 1 maal: + 50%<br>– meermalen: + 100% én dagvaarden | | |
| | | |
| Legenda: GB = geldboete TS = taakstraf GS = gevangenisstraf | | |

1 Zie de Aanwijzing OM-strafbeschikking